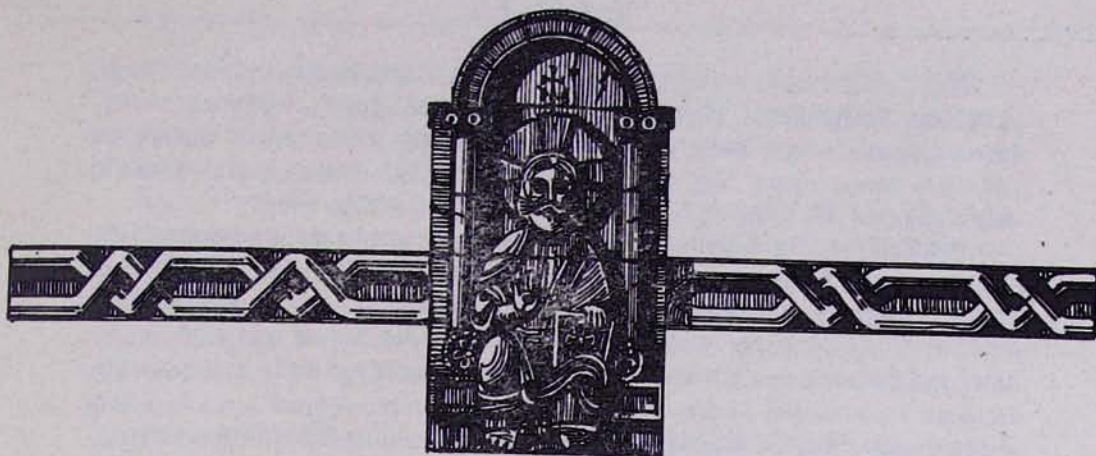

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՔԱՐՈՋ ՓՐԿՉԻ ՀՐԱՇԱՓԱՌԻ ԵՎ ՍՈՒՐԲ
ԾՆՆԴՅԱՆ ՏՈՆԻ ԱՌԹԻՎ ՄԱՅՐ ՏԱԺԱՐՈՒՄ

(1975 թ. հունվարի 6)

«Տէր, ուղղեա զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան»:

Տիրոջ ողորմութեամբ մեր տարվա սեմին կանգնած, մեր հուսացալ հոգիները մի անգամ ևս լսում են սուրբ Ծննդյան պատգամը՝ «Եւ յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն»: Այս պատգամով է որ ծնալ և հայտնեցալ Փրկիչը մեր Քրիստոս, այս պատգամով մա լույս ու ջերմութիւն բաշխեց իր աշակերտների հոգիներին, և մույն այս պատգամը որպէս կտակ թողեց համայն մարդկութեանը, առ Հայր բարձրանալուց առաջ:

Ահա թե ինչու, մեր ամենամկրակաւ աղոթքներից մեկն է հանդիսանում, առ Քրիստոս ուղղալ աղերսանքը մեր՝ «Տէր, ուղղեա զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան»:

Մարդու երկրային կյանքը երկար մի ճանապարհորդութիւն է ժամանակի տարածքի մէջ, բաժանված հանգրվանների, որ մենք կոչում ենք տարիներ: Եվ երբ մեր կյանքի ճանապարհի վրա բացվում է մի մոր ժամանակաշրջան, այսինքն մի մոր տարի, ի՞նչ կա ավելի բնական, ավելի բարի ու աստվածահաճո, քան ըղձալ և կամենալ, որ մեր առաջ բացվող կյանքի ճանապարհի վրա՝ ապրենք խաղաղ, գործենք խաղաղութեամբ, լինենք խաղաղարար մարդիկ մեր մեզանցիկ նկատմամբ:

Թե՛ն հույժ կենսական ու հրամայական է թվում իրագործումը մարդկային այս տենչանքի, սակայն պատմութեան փորձը և մեր իսկ ապրած օրերի իրադրությունները գալիս են ասելու՝ թե, ավաղ, ազգութիւններն ու պետությունները, հակառակ իրենց բարի կամեցողութեանց և երբեմն մույնիսկ հակառակ իրենց շահերի, տակաւին հեռու են իրար միջև տնապես արդար ու խաղաղ հարաբերութիւններ հաստատելուց:

Այնուամենայնիվ, ուղիղ չէ հռոնտեսության անձնատուր լինել: Նախ, որովհետև ապավինում ենք աստվածային ողորմությանը, երկրորդ, որովհետև հավատում ենք մարդու բարվո հանճարի հաղթանակին, և երրորդ՝ որովհետև հաստատում ենք՝ թե միջազգային կյանքում հետզհետե առավել ամրապնդվում են խաղաղության ջանքերն ու իրավունքի ուժը:

Աշխարհի բոլոր ժողովուրդների, հաղթող թե պարտվող ժողովուրդների, անցյալի դառն փորձությունները, պետությունների փոխադարձ շահերի իրապաշտ ըմբռնումը, ժողովրդական լայն զանգվածների գիտակցության մեջ հետզհետե բյուրեղացող համամարդկային հառաջդիմական գաղափարները, գիտության և տեխնիկայի ամերևակայելի նվաճումները, մենք նկատում ենք իրական ու գործվոր նախադրյալներ, ի խնդիր ազգամիջյան թշնամությանց տակավ վերացման և համաշխարհային խաղաղ գոյակցության ամրապնդման:

Հակառակ հակասական դրսևորումների, այո, մարդկությունը գնում է դեպի հավաքական գործակցություն, դեպի համերաշխություն, դեպի խաղաղություն, դեպի մարդկայնացում:

Այն օրից մանավանդ, երբ երկրագնդի առաջին մարդը տիեզերք բարձրացավ, երկիրը դարձավ առավել միասնական մի աշխարհ, ամեն ազգի մարդիկ դարձան բնակիչները մի երկրի, բոլոր ժողովուրդները՝ անդամները մի մարդկային ընտանիքի, վեր ամեն տեսակի՝ բնական, ընկերային կամ քաղաքական տարբերություններից:

Ազգամիջյան թշնամություններից ազատագրվելու և մարդկային աշխարհում խաղաղ ու արդար հարաբերություններ ստեղծելու ճանապարհի վրա, մեր օրերում իրենց հույժ կարևոր նպատակ են բերում նաև բոլոր կրոնական հաստատություններն ու կազմակերպությունները, որոնց թվում քրիստոնեական եկեղեցիները, բոլորիս ծանոթ էկումենիկ շարժման շնորհիվ: Ծշմարիտ է, որ էկումենիկ շարժումի առաջնահերթ նպատակն է նկատվում՝ քրիստոնեական եկեղեցիների միությունը իրականացնել մի ընդհանուր համաքրիստոնեական եղբայրության մեջ, սակայն ոչ նվազ առաջնահերթ պետք է նկատել նույն էկումենիկ շարժման առաքելությունը՝ ի խնդիր արդար ու խաղաղ գոյակցության հրամայականի կենսագործման մարդկության ծոցի մեջ: Թեև եկեղեցյաց միության գաղափարն էլ, վերջին հաշվով, միևնույն նպատակին է ծառայում, քանի որ այդ ճանապարհով, քրիստոնեության մտածողությունը ձգտում է համայն մարդկությունը ըմբռնել որպես Աստուծո ժողովուրդ, այսինքն համերաշխված, եղբայրացած մարդկանց ու ազգությունների մի համամարդկային ընտանիք, որ դավանում է զԱստված որպես Հայր, Փրկիչ և Մխիթարիչ:

Հետևաբար նաև մենք՝ հայերս, իբրև քրիստոնեացիներ ու իբրև եկեղեցի որ մասնակցում ենք համաշխարհային էկումենիկ շարժմանը, աղոթենք այսօր՝

«Տէր, ուղղեա զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան»:

Երբեմն Մեզ ասողներ են լինում, թե հաճախ ենք խոսում խաղաղության մասին, հաճախ ենք պաշտպան կանգնում ժողովուրդների բարեկամության դատին:

Ծշմարիտ է այդ. սակայն չէ՞ք կարծում, սիրելի հավատացյալներ, որ մանավանդ մեր պարագային, շատ բնական է այդ և միշտ այժմեական, քանի որ Հայրապետն ենք մի եկեղեցու և ազգի, որի նման այս աշխարհում քիչ ժողովուրդներ գրեթե տեսալես ոտքի կոխան են դարձել ու անխնա կոտոր-

վել ալլազգի պատերազմողների սրով ու հրով դարեր շարունակ, մինչև իսկ մեր դարի սկզբին, երբ 1915 թվականին, Արևմտյան Հայաստանի ամբողջ հայ ազգաբնակչությունը տեղահան արվեց ու կոտորվեց օսմանյան կառավարության ծրագրով ու կազմակերպությամբ:

Այդ սև օրերից անցել են արդեն վաթսուն տարիներ: Մեր ազգային ողբերգությունը վաղուց վերջ է գտել: Մեր ժողովուրդն այլևս զոհի վիճակում չի գտնվում այսօր, ոչ էլ անտեր է ու անհայրենիք:

Մեր օրերին նա իր վերածնունդի ժամանակաշրջանն է ապրում: Նա աշխատում է, նա կառուցում է ու ստեղծագործում է: Նա լավատես է ու ինքնավստահ և ազնիվ երազանքներով լեցուն հայացքը դեպի գալիքին է սևեռած:

Բայց տարին մեկ անգամ, ամեն ապրիլի 24-ին, հայ ժողովուրդը մի պահ կանգ է առնում և հարգանքով խոնարհվում իր նահատակների հիշատակի առաջ: Դա մարդկային է, դա քրիստոնեական է, դա բարոյական է: Այդ է թելադրում նաև մեր օրերի խաղաղասիրության և ժողովուրդների բարեկամության գիտակցությունը: Եվ կարծում ենք ու սպասում, որ ոչ միայն մենք՝ հայերս, այլև բոլոր ժողովուրդները, բոլոր ազնիվ մարդիկ իրենց աղոթքներով միանան մեզ և մեր արդար դատին, որպեսզի հետ աչսու այլևս երբեք և ոչ մի տեղ աշխարհում, չկրկնվեն Տեր-Էլ-Ջորներ և Առաշվիցներ, Ռասուլայններ և Մայտանքներ:

Հանուն մարդկայության ու արդարության, հանուն ժողովուրդների համերաշխության և խաղաղ գոյակցության, երբեք չպետք է մոռացվեն անցյալի արհավիրքներն ու չարիքները, նահատակություններն ու ցեղասպանությունները: Ամեն հայ հավատացյալի, ամեն հայ մարդու հոգում մշտավառ է մնալու մի ճրագ ի հիշատակ Ապրիլյան եղեռնի զոհերի: Այդ սուրբ հիշատակը երբեք չի թառամելու: Ապրիլյան նահատակները կմոռացվեն այն ժամանակ միայն, երբ հայ ժողովուրդը դադարի նրանց հիշատակը ոգեկոչելուց, երբ դադարի նրանց ազգային տենչանքները իր սրտում վառ պահելուց, ու մանավանդ երբ դադարի անասկարկ կերպով նվիրվելուց՝ իր վերածնված մայր երկրի վերաշինությանը, անվտանգությանն ու խաղաղության գործին:

Մեր ժողովուրդը դարեր շարունակ հալածվեց ու զոհվեց, որովհետև նա տենչաց սեփական մի հայրենիք ունենալ իր պապերի հողի վրա ու այնտեղ ապրել ապահով ու ստեղծագործել ազատ: Սարդարապատով ու Նոյեմբերյան լուսաբացով, նա հաջողեց՝ պատմական Հայաստանի արևելյան հողամասում գոնե, իրականացնել իր նահատակների ազգային երազանքը, իբրև պսակավորումը բազում սերունդների աղոթքների, զոհաբերումների ու ազատագրական պայքարների:

Ահա թե ինչու մեր եկեղեցին ու հայությունը համայն, ի Հայաստան և ի սփյուռս աշխարհի, կանգնած Ապրիլյան եղեռնի վաթսունամյակի սեմին, երկյուղածությամբ պիտի ոգեկոչեն այս տարի հիշատակը մոտ երկու միլիոն իրենց զոհված զավակների, ու ապա մխիթարված սրտով փառք պիտի տան նախախնամությանը՝ որ ամրակուռ ու ապահով հիմքերի վրա հաստատված իրենց արդի մայր հայրենիքը՝ ամենափառավոր կոթողն է նահատակների հիշատակը հավերժացնող և ամենագորավոր գրավականը ազգային գոյատևման, այլ և ամենաուղիղ ճանապարհը մեր ժողովրդի բոլոր արդար երազանքների կենսագործման՝ գալիք ժամանակներին:

Հարգանք մեր բյուրավոր նահատակներին, փառք մեր ազգային վերածնունդին, լո՛ւս, ավելի՛ լույս հավերժական Մայր Հայաստանին:

Մեծ եղեռնի վաթսունամյակին, մայր երկրում թե սփյուռքում, այս թող լինի մաղթանքն ու կարգախոսը մեր եկեղեցու և ժողովրդի բոլոր զավակներին: Նրանք բոլորը, բոլորն անխտիր, թող մեկտեղվեն այս տարի, թող միանան և համերաշխվեն նահատակների հիշատակի ոգեկոչումով, հայրենի վերածնունդի ուրախությամբ ու է՛լ ավելի պայծառ ապագայի տեսիլքով:

«Տէր, ուղղեա զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան»:

Սիրելի հավատացյալ ժողովուրդ, շնորհավորում ենք ձեր Նոր տարին և սուրբ Ծնունդը, և միաձնաէջ Մայր տաճարից բաշխում ենք բոլորիդ Մեր ամենաբարի մաղթանքներն ու օրհնությունները:

«Քրիստոս ծնաւ և յայտնեցաւ», խաղաղություն ընդ ձեզ, այժմ և հավիտյան. ամեն:

